

PARLAMENT EUROPEJSKI

2009 - 2014

Dokument z posiedzenia

A7-0312/2010

8.11.2010

SPRAWOZDANIE

w sprawie praw człowieka oraz norm społecznych i środowiskowych
w międzynarodowych umowach handlowych
(2009/2219 (INI))

Komisja Handlu Międzynarodowego

Sprawozdawczyni komisji opiniodawczej: Tokia Saïfi

SPIS TREŚCI

	Strona
PROJEKT REZOLUCJI PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO	3
UZASADNIENIE	13
OPINIA KOMISJI SPRAW ZAGRANICZNYCH	17
OPINIA KOMISJI ROZWOJU	22
OPINIA KOMISJI ZATRUDNIENIA I SPRAW SOCJALNYCH	26
OPINIA KOMISJI OCHRONY ŚRODOWISKA NATURALNEGO, ZDROWIA PUBLICZNEGO I BEZPIECZEŃSTWA ŻYWNOŚCI	30

PROJEKT REZOLUCJI PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO

w sprawie praw człowieka oraz norm społecznych i środowiskowych w międzynarodowych umowach handlowych (2009/2219 (INI))

Parlament Europejski,

- uwzględniając art. 2, 3, 6 i 21 Traktatu o Unii Europejskiej,
- uwzględniając art. 153, 191, 207 i 218 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej,
- uwzględniając art. 12, 21, 28, 29, 31 i 32 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej,
- uwzględniając Powszechną deklarację praw człowieka (1948) i inne instrumenty Organizacji Narodów Zjednoczonych w dziedzinie praw człowieka, w szczególności Pakt praw obywatelskich i politycznych (1966), Pakt praw gospodarczych, społecznych i kulturalnych (1966), Konwencję w sprawie zniesienia wszelkich form dyskryminacji rasowej (1965), Konwencję w sprawie likwidacji wszelkich form dyskryminacji kobiet (1979) oraz Konwencję o prawach dziecka (1989), Deklarację praw ludów tubylczych ONZ (2007) oraz dokument dotyczący wyników milenijnego szczytu ONZ, który odbył się w dniach 20-22 września 2010 r. w Nowym Jorku,
- uwzględniając porozumienie z Marrakeszu ustanawiające Światową Organizację Handlu (WTO) oraz deklarację przyjętą przez Czwartą Konferencję Ministerialną, która odbyła się w listopadzie 2001 r. w Ad-Dausze, w szczególności jej ustęp 31,
- uwzględniając swoją rezolucję z dnia 20 września 1996 r. w sprawie komunikatu Komisji na temat uwzględniania przestrzegania zasad demokracji i praw człowieka w umowach zawieranych przez Wspólnotę z państwami trzecimi (COM(1995)0216)¹ oraz swoją rezolucję z dnia 14 lutego 2006 r. w sprawie klauzuli dotyczącej praw człowieka i demokracji w umowach zawieranych przez Unię Europejską²,
- uwzględniając swoją rezolucję z dnia 25 października 2001 r. w sprawie otwartości i demokracji w handlu międzynarodowym³ żądającą przestrzegania przez WTO podstawowych norm socjalnych Międzynarodowej Organizacji Pracy (MOP) oraz uznania przez Unię Europejską decyzji MOP, w tym ewentualnych wezwań do nałożenia sankcji, związanych z poważnym naruszeniem podstawowych norm socjalnych,
- uwzględniając swoją rezolucję z dnia 25 kwietnia 2002 r. w sprawie komunikatu Komisji dla Rady i Parlamentu Europejskiego dotyczącego roli Unii Europejskiej w propagowaniu praw człowieka i demokratyzacji w krajach trzecich (COM(2001)0252)⁴,

¹ Dz.U. C 320 z 28.10.1996, s. 261.

² Dz.U. C 295E z 29.11.2006, s. 107.

³ Dz.U. C 112 E z 9.5.2002, s. 326.

⁴ Dz.U. C 131 E z 5.6.2003, s. 147.

- uwzględniając komunikat Komisji „Społeczny wymiar globalizacji – wkład polityki unijnej w rozszerzenie korzyści na wszystkich” (COM(2004)0383),
- uwzględniając swoją rezolucję z dnia 15 listopada 2005 r. w sprawie społecznego wymiaru globalizacji¹,
- uwzględniając swoją rezolucję z dnia 5 lipca 2005 r. w sprawie wykorzystywania dzieci i pracy dzieci w krajach rozwijających się ze szczególnym zwróceniem uwagi na pracę dzieci²,
- uwzględniając konkluzje Rady na temat pracy dzieci z dnia 14 czerwca 2010 r.³,
- uwzględniając swoją rezolucję z dnia 6 lipca 2006 r. w sprawie sprawiedliwego handlu i rozwoju⁴,
- uwzględniając swoją rezolucję z dnia 22 maja 2007 r. w sprawie Europy w czasach globalizacji: zewnętrznych aspektów konkurencyjności⁵ w odpowiedzi na komunikat Komisji do Rady i Parlamentu Europejskiego na temat globalnego wymiaru Europy – konkurowanie na światowym rynku i wkład w strategię wzrostu gospodarczego i zatrudnienia UE (COM(2006)0567),
- uwzględniając komunikat Komisji zatytułowany „Upowszechnianie godnej pracy dla wszystkich – wkład Unii w realizację programu godnej pracy na świecie” (COM(2006)0249),
- uwzględniając deklarację ministerialną Rady Gospodarczo-Społecznej ONZ w sprawie pełnego zatrudnienia i godnej pracy z 2006 r., uznającej pełne i produktywne zatrudnienie oraz godną pracę dla wszystkich za kluczowy element zrównoważonego rozwoju,
- uwzględniając swoją rezolucję z dnia 23 maja 2007 r. w sprawie upowszechniania godnej pracy dla wszystkich⁶, domagającą się uwzględniania norm socjalnych tytułem upowszechniania godnej pracy w umowach handlowych zawieranych przez Unię Europejską, w szczególności w umowach dwustronnych,
- uwzględniając program działań na rzecz godnej pracy i globalny pakt na rzecz miejsc pracy MOP, przyjęte na podstawie globalnego konsensusu dnia 19 czerwca 2009 r. na Międzynarodowej Konferencji Pracy, a także deklarację MOP z 2008 r. dotyczącą sprawiedliwości społecznej na rzecz uczciwej globalizacji,
- uwzględniając konwencję brukselską z 1968 r. w wersji ujednoliconej w rozporządzeniu Rady (WE) nr 44/2001 z dnia 22 grudnia 2000 r. w sprawie jurysdykcji i uznawania orzeczeń sądowych oraz ich wykonywania w sprawach cywilnych i handlowych⁷,

¹ Dz.U. C 280 E z 18.11.2006, s. 65.

² Dz.U. C 157 E z 6.7.2006, s. 84.

³ Konkluzje Rady na temat pracy dzieci z dnia 14.6.2010 r., 10937/1/10.

⁴ Dz.U. C 303 E z 13.12.2006, s. 865.

⁵ Dz.U. C 102 E z 24.4.2008, s. 128.

⁶ Dz.U. C 102 E z 24.4.2008, s. 321.

⁷ Dz.U. L 12 z 16.1.2001, s. 1.

- uwzględniając ogólny system preferencji obowiązujący od 1 stycznia 2006 r. przewidujący zwiększenie liczby produktów zwolnionych z opłat celnych lub podlegających zmniejszonym opłatom, jak również nową zachętę dla szczególnie narażonych państw o specyficznych potrzebach handlowych, finansowych lub rozwojowych,
 - uwzględniając umowy zawarte przez Unię Europejską z państwami trzecimi,
 - uwzględniając umowę o partnerstwie między członkami grupy państw Afryki, Karaibów i Pacyfiku (AKP) a Unią Europejską podpisaną w Kotonu w dniu 23 czerwca 2000 r. oraz zmiany do tej umowy z 2005 i 2010 r.,
 - uwzględniając swoje rezolucje w sprawie umów o partnerstwie gospodarczym z krajami i regionami AKP, szczególnie rezolucje z 26 września 2002 r.¹, 23 maja 2007 r.² i 12 grudnia 2007 r.³,
 - uwzględniając międzynarodowe konwencje dotyczące środowiska, takie jak Protokół montrealski dotyczący substancji niszczących warstwę ozonową (1987), Konwencja bazylejska o kontroli transgranicznego przemieszczania i usuwania odpadów niebezpiecznych (1989), Protokół z Kartaginy o bezpieczeństwie biologicznym (2000) czy Protokół z Kioto (1997),
 - uwzględniając rozdział XIII umowy o wolnym handlu zawartej w październiku 2009 r. między Unią Europejską a Koreą Południową,
 - uwzględniając zakończenie negocjacji pomiędzy UE a Kolumbią i Peru w sprawie wielostronnego porozumienia handlowego,
 - uwzględniając wysłuchanie na temat „Stosowanie norm społecznych oraz w zakresie ochrony środowiska w negocjacjach handlowych” zorganizowane przez Parlament Europejski dnia 14 stycznia 2010 r.,
 - uwzględniając art. 48 Regulaminu,
 - uwzględniając sprawozdanie Komisji Handlu Międzynarodowego i opinie Komisji Spraw Zagranicznych, Komisji Rozwoju, Komisji Zatrudnienia i Spraw Socjalnych oraz Komisji Ochrony Środowiska Naturalnego, Zdrowia Publicznego i Bezpieczeństwa Żywności (A7-0312/2010),
- A. mając na uwadze, że związek między wymianą handlową, prawami człowieka i normami społecznymi i środowiskowymi stał się kluczowym elementem stosunków gospodarczych i handlowych oraz stanowi zasadniczą część negocjacji umów o wolnym handlu,
- B. mając na uwadze, że coraz częściej pojawiają się zakłócenia konkurencji i ryzyko dumpingu środowiskowego i socjalnego, ze szkodą – szczególnie – dla pracowników i przedsiębiorstw znajdujących się w Unii Europejskiej, których obowiązują bardziej

¹ Dz.U. C 273 E z 14.11.2003, s. 305.

² Dz.U. C 102E z 24.4.2008, s.128.

³ Dz.U. C 102 E z 24.4.2008, s. 301.

rygorystyczne normy społeczne, środowiskowe i fiskalne,

- C. mając na uwadze, że UE – w stosunkach z krajami trzecimi – powinna przyjąć strategię handlową opartą na wzajemności, lecz zróżnicowaną ze względu na poziom rozwoju jej partnerów, zarówno jeśli chodzi o wymogi społeczne i środowiskowe, jak i w odniesieniu do liberalizacji handlu, w celu stworzenia warunków dla sprawiedliwej i uczciwej konkurencji międzynarodowej,
- D. mając na uwadze, że fora dwustronne stały się głównym miejscem osiągnięcia celów politycznych, tym bardziej że perspektywy ustanowienia wielostronnych zasad regulujących stosunki między wymianą handlową, pracą i środowiskiem w WTO nie są zbyt obiecujące,
- E. mając na uwadze, że jest jednak bardzo ważne, by dążyć do ponownego osiągnięcia równowagi między prawem handlowym a prawami podstawowymi oraz do wzmożenia dialogu między głównymi organizacjami międzynarodowymi, w szczególności między MOP a WTO, w celu większej spójności międzynarodowych strategii politycznych i lepszego globalnego zarządzania,
- F. mając na uwadze, że przyczyny wprowadzania postanowień dotyczących praw człowieka i norm społecznych i środowiskowych do międzynarodowych umów handlowych są różnorakie, od pragnienia ustanawiania sprawiedliwego i uczciwego handlu oraz zapewniania równych warunków w wymianie handlowej („level playing field”) do pobudek bardziej natury normatywnej – obrony uniwersalnych wartości uznawanych przez Unię Europejską i realizacji spójnych europejskich strategii politycznych,
- G. przypomina, że Deklaracja Narodów Zjednoczonych o prawie do rozwoju z roku 1986 potwierdza, iż „prawo do rozwoju jest niezbywalnym prawem człowieka, na mocy którego każdy człowiek i wszystkie narody mają prawo do przyczyniania się do i korzystania z rozwoju gospodarczego, społecznego i kulturowego oraz do uczestniczenia w nim”, uważa w związku z tym, że UE ma obowiązek przestrzegania tego prawa, a nawet włączania go do międzynarodowych umów i traktowania jako wytycznej europejskich strategii politycznych,
- H. mając na uwadze, że Traktat z Lizbony potwierdza, że działania zewnętrzne Unii Europejskiej, a wymiana handlowa jest ich integralną częścią, powinny być prowadzone według tych samych zasad, które leżały u podstaw utworzenia Unii; mając na uwadze, że europejski model społeczny, łączący zrównoważony wzrost gospodarczy i lepsze warunki pracy i życia, może być także wzorem dla innych partnerów; mając na uwadze, że umowy handlowe powinny między innymi być spójne z innymi zobowiązaniami i umowami międzynarodowymi, których państwa-strony podjęły się przestrzegać, zgodnie z ich prawem wewnętrznym,
- I. mając na uwadze znaczenie zachowania poziomu norm społecznych i środowiskowych obowiązujących w Unii Europejskiej oraz przestrzegania ich przez przedsiębiorstwa spoza UE działające na jednolitym rynku europejskim,
- J. mając na uwadze, że uwzględnianie praw człowieka i norm społecznych i środowiskowych w umowach handlowych może stanowić wartość dodaną w takich

umowach, pozwalając także na większą interakcję społeczeństwa obywatelskiego, większe wsparcie stabilności politycznej i społecznej, co tworzy klimat bardziej sprzyjający wymianie handlowej,

- K. mając na uwadze, że dziedzina handlu i ochrona praw człowieka oraz norm społecznych i środowiskowych mają istotne znaczenie dla zapewnienia pokoju i dobrobytu na świecie, nie mogą jednak stanowić rozwiązania wszystkich problemów między państwami świata; mając na uwadze, że impas polityczny można przełamać poprzez wzmocnienie relacji handlowych, ustanawiając tym samym definicję wspólnych interesów, zwłaszcza w dziedzinie ochrony środowiska, jako sposób rozwiązywania konfliktów,
- L. mając na uwadze, że inne kraje dały pozytywny przykład włączania norm społecznych do umów handlowych,
- M. mając na uwadze, że ogólny system preferencji jest uwarunkowany przestrzeganiem zasad międzynarodowych konwencji o prawach człowieka i podstawowych standardów pracy przez kraje będące beneficjentami oraz obejmuje specjalny system dodatkowych preferencji taryfowych służących wspieraniu ratyfikowania i skutecznego wdrażania podstawowych konwencji międzynarodowych odnoszących się do praw człowieka i praw związanych z pracą, do ochrony środowiska i do dobrego sprawowania rządów, mając na uwadze, że nieprzestrzeganie warunków może pociągać za sobą zawieszenie systemu handlu,
 - 1. w związku z tym oczekuje, aby w przyszłej strategii handlowej Unii Europejskiej handlu nie traktowano jak celu samego w sobie, ale jak narzędzie umożliwiające wspieranie europejskich wartości i interesów handlowych, a także jak narzędzie uczciwej wymiany, umożliwiające upowszechnianie rzeczywistego włączania i wdrażania norm społecznych i środowiskowych w stosunkach ze wszystkimi partnerami handlowymi UE; jest zdania, że zasadą Unii w negocjacjach powinno być podejście pozytywne, ale zarazem prawnie wiążące; podkreśla, że uwzględnianie postanowień dotyczących zrównoważonego rozwoju, szczególnie w umowach dwustronnych, jest z korzyścią dla wszystkich stron;
 - 2. przypomina, że polityka handlowa jest narzędziem służącym realizacji ogólnych celów Unii Europejskiej i że w myśl art. 207 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej polityka handlowa Unii Europejskiej prowadzona jest „zgodnie z zasadami i celami działań zewnętrznych Unii”, a w myśl art. 3 Traktatu o Unii Europejskiej ma się ona przyczyniać m.in. do „trwałego rozwoju Ziemi, do solidarności i wzajemnego szacunku między narodami, do swobodnego i uczciwego handlu, do wyeliminowania ubóstwa oraz do ochrony praw człowieka, w szczególności praw dziecka, a także do ścisłego przestrzegania i rozwoju prawa międzynarodowego, w szczególności zasad Karty Narodów Zjednoczonych”;

Prawa człowieka oraz normy społeczne i środowiskowe w wielostronnych stosunkach handlowych

- 3. zachęca do zacieśnienia współpracy wielostronnej między WTO i głównymi instytucjami ONZ w dziedzinie praw człowieka; jest zdania, że szczególnie korzystne dla zapewnienia wielostronnych ram handlowych przyczyniających się do przestrzegania praw człowieka byłyby ściślejsze powiązania z Wysokim Komisarzem ONZ ds. Praw Człowieka oraz

z procedurami specjalnymi; uważa ponadto, że należy skorzystać z fachowej wiedzy Wysokiego Komisarza w panelach WTO i organu odwoławczego w przypadku stwierdzenia przypadków poważnych naruszeń praw człowieka;

4. ocenia, że powszechny okresowy przegląd praw człowieka w Radzie Praw Człowieka mógłby być przydatnym narzędziem do monitorowania przestrzegania postanowień międzynarodowych umów handlowych dotyczących praw człowieka;
5. podkreśla, że zasadnicze znaczenie ma zacieśnienie współpracy z MOP, organem właściwym do określania i negocjowania międzynarodowych norm prawa pracy i nadzorowania ich stosowania w prawie i w praktyce, podobnie jak pełne uczestnictwo MOP w pracach WTO;
 - a) wzywa do przyznania w tym celu MOP statusu obserwatora w WTO i prawa zabierania głosu podczas konferencji ministerialnych WTO;
 - b) proponuje utworzenie komitetu handlu i godnej pracy w WTO, na wzór komitetu handlu i środowiska; nalega, aby oba komitety miały jasno określony zakres kompetencji i mogły wywierać konkretny wpływ;
 - c) proponuje, by przedstawiać MOP i Wysokiemu Komisarzowi ONZ ds. Praw Człowieka, odpowiednie sprawy, w których podczas sporu handlowego pojawia się naruszenie międzynarodowych konwencji pracy;
 - d) proponuje, by istniała droga odwoławcza w MOP, w przypadku gdy państwo należące do WTO uważa decyzję organu rozstrzygania sporów za kwestionowanie decyzji MOP w sprawie naruszenia konwencji pracy;
6. potwierdza, że cele polegające z jednej strony na utrzymaniu i zachowaniu otwartego i niedyskryminującego wielostronnego systemu handlowego, a z drugiej na działaniu na rzecz ochrony środowiska i promowaniu zrównoważonego rozwoju powinny się nawzajem wzmacniać; podkreśla, że zgodnie z art. 20 układu GATT państwa członkowskie mogą podejmować środki handlowe mające na celu ochronę środowiska pod warunkiem niestosowania tych środków w sposób stanowiący arbitralną lub nieuzasadnioną dyskryminację; zachęca państwa członkowskie do pełnego wykorzystywania tego przepisu;
7. z zadowoleniem przyjmuje istnienie Komitetu WTO ds. Handlu i Środowiska, który powinien być istotnym forum działania na rzecz dalszej integracji i zacieśnienia związku między środowiskiem i handlem; wyraża nadzieję, że rola i prace komitetu będą się rozwijać w celu pozytywnego podejścia do najistotniejszych wyzwań handlowych i środowiskowych, przed jakimi stoi wspólnota międzynarodowa;
8. podkreśla znaczenie lepszego dostępu do produktów i technologii ekologicznych dla osiągnięcia celów zrównoważonego rozwoju i zachęca wszystkie strony uczestniczące w negocjacjach do zwielokrotnienia wysiłków na rzecz rychłego zakończenia negocjacji w sprawie ograniczenia lub likwidacji barier taryfowych i pozataryfowych w odniesieniu do towarów i usług związanych ze środowiskiem, aby wesprzeć nowe formy polityki

zatrudnienia i tworzenie miejsc pracy odpowiadających standardom godnej pracy MOP oraz sposobności rozwoju dla wszystkich gałęzi przemysłu europejskiego;

9. podkreśla konieczność postępów w negocjacjach nad pozostałymi punktami art. 31 deklaracji dauhańskiej, dotyczącymi powiązań między obecnymi zasadami WTO i szczegółowymi zobowiązaniami handlowymi podjętymi w wielostronnych umowach w sprawie środowiska (MEA), oraz potrzebę wspierania ściślejszej współpracy między sekretariatami obsługującymi te umowy i komitetami WTO, stanowiącej istotny czynnik zapewnienia spójnej ewolucji systemu handlowego i systemu środowiskowego;
10. uważa, że najlepszym instrumentem zagwarantowania internalizacji negatywnych środowiskowych efektów zewnętrznych w odniesieniu do CO₂ byłaby umowa wielostronna w sprawie klimatu, ale sądzi, że nie ma dużych szans na zawarcie takiej umowy w najbliższej przyszłości; uważa w związku z tym, że Unia Europejska powinna kontynuować analizę możliwości wdrożenia – w sektorach przemysłowych rzeczywiście narażonych na przenoszenie wysokoemisyjnej produkcji poza UE – odpowiednich instrumentów środowiskowych, stanowiących uzupełnienie systemu aukcji uprawnień do emisji CO₂ w EU ETS, a zwłaszcza „mechanizmu uwzględniającego koszty emisji dwutlenku węgla” w poszanowaniu zasad WTO, gdyż mechanizm ten umożliwiłby zwalczanie ryzyka transferów emisji CO₂ do krajów trzecich;
11. proponuje, by po wynegocjowaniu i podpisaniu międzynarodowego porozumienia w sprawie klimatu można było stworzyć prawdziwą Światową Organizację Środowiska, która czuwałaby nad wypełnianiem podjętych zobowiązań i przestrzeganiem standardów środowiskowych; przykładowo do tej przyszłej organizacji obowiązkowo odwoływano by się w zakresie dumpingu środowiskowego;

Prawa człowieka oraz normy społeczne i środowiskowe w dwustronnych umowach handlowych

12. zdecydowanie popiera praktykę włączania prawnie wiążących klauzul dotyczących praw człowieka do umów międzynarodowych Unii Europejskiej, lecz przypomina, że nadal dużym wyzwaniem są działania następcze i wdrażanie tych klauzul; powtarza, że klauzule te muszą również być włączane do wszystkich umów handlowych i sektorowych, wraz z czytelnym i precyzyjnym mechanizmem konsultacji na wzór art. 96 umowy z Kotonu; z zadowoleniem stwierdza w związku z tym, że taka klauzula została włączona do umów o wolnym handlu nowej generacji;
13. podkreśla, że takie samo podejście polegające na systematycznym wprowadzaniu klauzuli powinno również być stosowane do umów dwustronnych na poziomie rozdziałów dotyczących zrównoważonego rozwoju;
14. stwierdza, że podczas zawierania przyszłych umów handlowych należałoby uwzględnić obecny kryzys finansowy; jest zdania, że nie może to jednak prowadzić do zaniedbywania norm społecznych i środowiskowych, szczególnie w zakresie emisji gazów cieplarnianych i gospodarowania odpadami niebezpiecznymi, z myślą o osiągnięciu innych celów;
15. przy uwzględnieniu wspomnianych powyżej celów zwraca się do Komisji Europejskiej o systematyczne włączanie do wszystkich umów o wolnym handlu negocjowanych przez

nią z państwami trzecimi szeregu norm społecznych i środowiskowych obejmującego:

- a) wykaz minimalnych standardów, których powinni przestrzegać wszyscy partnerzy handlowi UE; w kwestiach socjalnych standardy te powinny odpowiadać ośmiu podstawowym konwencjom MOP (podstawowe normy pracy) wymienionym w deklaracji MOP dotyczącej podstawowych zasad i praw w pracy (1998); w krajach uprzemysłowionych do tych ośmiu konwencji należy dodać cztery konwencje priorytetowe MOP; w kwestiach środowiskowych i w kwestii poszanowania praw człowieka minimalne standardy powinny odpowiadać wykazowi konwencji dotyczących środowiska i zasad dobrego rządzenia, który przewidziano w europejskim rozporządzeniu w sprawie ogólnego systemu preferencji;
 - b) wykaz dodatkowych konwencji, które należy wdrażać stopniowo i elastycznie z uwzględnieniem rozwoju sytuacji gospodarczej, kwestii socjalnych i środowiskowych u danego partnera; w kwestiach socjalnych ostatecznym celem powinno być pełne i całkowite wdrożenie programu MOP na rzecz godnej pracy;
16. podkreśla, że przez przestrzeganie tych norm należy rozumieć zarówno ich ratyfikację i przeniesienie na grunt prawa krajowego, jak i ich rzeczywiste wdrażanie na całym obszarze kraju;
17. wzywa do umieszczania we wszystkich przyszłych umowach handlowych zakazu wykorzystywania pracy dzieci, zwłaszcza przy wydobywaniu i obróbce minerałów, oraz do włączenia do tych umów jednolitego europejskiego systemu certyfikacji, który zagwarantuje, że wwożone minerały i ich produkty uzyskano bez wykorzystywania pracy dzieci w rozumieniu konwencji MOP 182, co da się wykazać w całym łańcuchu wartości;
18. podkreśla, że w ramach umów o wolnym handlu można by było rozważyć warunkową liberalizację, obejmującą skrócenie harmonogramu znoszenia ceł lub dostęp do dodatkowego rynku, w przypadku przestrzegania norm środowiskowych i społecznych;
19. podkreśla znaczenie stałego monitorowania wdrażania umowy w ramach otwartego i integracyjnego podejścia na wszystkich etapach:
- a) odnotowuje wykorzystywanie badań wpływu na zrównoważony rozwój, lecz uważa, że powinny one być również przeprowadzane przed negocjacjami, w ich trakcie i po ich zakończeniu, aby zapewnić stałą ocenę tego wpływu; podkreśla również znaczenie działania w pełnej zgodności z ich ustaleniami; uważa również, że negocjatorzy powinni w większej mierze uwzględniać priorytety i obawy wynikające z tych badań wpływu;
 - b) zwraca się do Komisji, by przeprowadziła badania wpływu na prawa człowieka w celu uzupełnienia badań wpływu na zrównoważony rozwój czytelnymi wskaźnikami handlowymi, opartymi na prawach człowieka oraz normach środowiskowych i społecznych;
 - c) wzywa obie strony do systematycznego przedstawiania sprawozdań z ogólnych postępów w wypełnianiu wszelkich zobowiązań podjętych w ramach umowy;

- d) zwraca się do Komisji o zadbanie o to, aby parlamenty krajów partnerskich brały udział w negocjacjach handlowych, z myślą o wzmocnieniu zarządzania i demokratycznej kontroli w krajach rozwijających się;
 - e) podkreśla wagę zaangażowania obywateli na wszystkich etapach negocjacji oraz podczas monitorowania wdrażania umowy i zwraca się w związku z tym o stworzenie forów zrównoważonego rozwoju lub grup konsultacyjnych służących do przeprowadzania konsultacji z partnerami społecznymi i przedstawicielami niezależnego społeczeństwa obywatelskiego;
20. wzywa do tego, aby umowy handlowe zawierane przez UE skutecznie zapewniały najwyższe poziomy przejrzystości, surowe normy w zakresie zamówień publicznych oraz przedstawianie sprawozdań przez przedsiębiorstwa w krajach rozwiniętych, jak i rozwijających się, z podziałem na kraje, z myślą o zwalczaniu nielegalnego wywozu kapitału;
21. usilnie nalega, żeby Unia podnosiła prawo dostępu do zasobów naturalnych w negocjacjach umów międzynarodowych i dochodziła praw ludności autochtonicznej i tubylczej w odniesieniu do dostępu do głównych zasobów naturalnych; wzywa Komisję, żeby w negocjacje i międzynarodowe umowy handlowe włączała problematykę zakupu i własności gruntów w krajach trzecich, w szczególności w krajach najsłabiej rozwiniętych i rozwijających się;
22. uznaje, że rozdział obecnie negocjowanych dwustronnych umów dotyczący zrównoważonego rozwoju jest wiążący, lecz że mógłby być bardziej rygorystyczny, gdyby przewidywał:
- a) procedurę składania skarg dostępną dla partnerów społecznych;
 - b) odwoływanie się w celu szybkiego i skutecznego rozwiązywania sporów dotyczących problemów społecznych lub środowiskowych do niezależnej instancji – takiej jak grupa ekspertów, wybranych przez obie strony na podstawie ich fachowej wiedzy z zakresu praw człowieka, prawa pracy i prawa w dziedzinie ochrony środowiska; zalecenia tej instancji powinny stanowić element dokładnie zdefiniowanego procesu, wraz z przepisami regulującymi ich wdrażanie;
 - c) odwoływanie się do mechanizmu rozwiązywania sporów, na równi z pozostałymi stronami umowy, przewidującego kary mające na celu poprawę sytuacji w danych sektorach lub przynajmniej częściowe zawieszenie niektórych korzyści handlowych przewidzianych w umowie w razie poważniejszego naruszenia wymienionych standardów;
23. podkreśla znaczenie uzupełnienia umów o środki towarzyszące, w tym instrumenty pomocy technicznej i programy współpracy, mające na celu poprawę zdolności w zakresie wdrażania, a w szczególności o najważniejsze konwencje z zakresu praw człowieka oraz o normy społeczne i środowiskowe;

Prawa człowieka oraz normy społeczne i środowiskowe w jednostronnych stosunkach handlowych: GSP i GSP +

24. uważa, że 27 konwencji, których ratyfikacja i skuteczne wdrożenie są wymagane, by móc korzystać z GSP +, stanowi jedyne w swoim rodzaju połączenie konwencji w zakresie praw człowieka, prawa pracy, środowiska i dobrego rządzenia; podkreśla, że dotychczas system GSP + miał widoczny pozytywny wpływ z uwagi na ratyfikację tych konwencji, lecz w mniejszym stopniu jeśli chodzi o ich wprowadzanie w życie, a zatem pragnie położyć większy nacisk na środki towarzyszące mające posłużyć poprawie zdolności wdrażania konwencji; ponadto uważa, że w celu zapewnienia wiarygodności systemu GSP + Komisja powinna wszcząć dochodzenia, jeżeli dane jednoznacznie wskazują, że niektóre kraje nie wdrażają wspomnianych 27 konwencji, i w odpowiednim przypadku anulować preferencje;
25. uważa, że można by było ustalić ściślejsze powiązanie między klauzulami dotyczącymi praw człowieka i systemem GSP + w umowach Unii Europejskiej z krajami trzecimi, w szczególności w odniesieniu do działań następczych;
26. zachęca Komisję, by w procesie przeglądu systemu GSP uczyniła go korzystnym przede wszystkim dla państw, które tego najbardziej potrzebują, oraz by uprościła zasady pochodzenia, by kraje korzystające z inicjatywy „Wszystko oprócz broni” i z systemu GSP + mogły uzyskiwać większe korzyści z przyznanych im preferencji; wnosi o opracowanie elementów porównawczych, mechanizmów i kryteriów przejrzystości zarówno udzielania, jak i cofania preferencji w ramach tego systemu; domaga się także pełnego udziału Parlamentu Europejskiego we wszystkich etapach tego procesu, zwłaszcza w odniesieniu do wniosku Rady dotyczącego wykazu krajów beneficjentów, do wszczynania dochodzeń czy też do tymczasowego zawieszania systemu GSP +;
27. wzywa Komisję do przedłożenia w możliwie krótkim terminie wniosku dotyczącego rozporządzenia zakazującego przywozu do Unii towarów wytwarzanych w warunkach współczesnych form niewolnictwa, pracy przymusowej, zwłaszcza pracy przymusowej grup szczególnie narażonych, przy braku poszanowania podstawowych standardów w zakresie praw człowieka;
28. wzywa Komisję, aby na podstawie porozumienia ramowego w sprawie stosunków między Parlamentem Europejskim a Komisją zawsze kompleksowo informowała Parlament o wszelkich istotnych zagadnieniach podczas negocjacji dotyczących międzynarodowych umów handlowych;
29. wzywa Komisję do zagwarantowania skutecznego przepływu informacji w świetle poszerzonych uprawnień Parlamentu wynikających z traktatu lizbońskiego oraz do przyznania Parlamentowi statusu stałego obserwatora poprzez oddelegowanych przedstawicieli, gwarantując tym samym stały dostęp do wszelkich istotnych posiedzeń i dokumentów;
30. zobowiązuje swojego przewodniczącego do przekazania niniejszej rezolucji Radzie i Komisji oraz rządów i parlamentom państw członkowskich.

UZASADNIENIE

Wprowadzenie klauzuli dotyczącej praw człowieka czy zastosowanie norm społecznych i środowiskowych w ramach negocjacji handlowych to złożone kwestie, które dzielą społeczność międzynarodową. Z jednej strony kraje Północy skarżą się na dumping socjalny i środowiskowy praktykowany przez kraje rozwijające się, stanowiący zakłócenie konkurencji w zakresie wymiany handlowej, a z drugiej kraje Południa podejrzewają kraje Północy o chęć zahamowania ich rozwoju gospodarczego i wprowadzenia, poprzez stosowanie tych standardów, pewnej formy ukrytego protekcjonizmu.

Łatwo zatem zrozumieć niesłuchaną trudność w traktowaniu bez namietności kwestii standardów na szczeblu instytucji wielostronnych, a tym bardziej w ramach WTO, i to właśnie teraz, gdy klauzula społeczna coraz częściej pojawia się w dwustronnych umowach handlowych.

Można dziś stwierdzić, że istnieje obecnie rosnąca nierównowaga między zasadami handlu międzynarodowego i pozostałymi normami prawa międzynarodowego, konieczne jest zatem wytyczenie nowych kierunków rozważań, w szczególności na rzecz rzeczywistej koordynacji działań organizacji międzynarodowych (WTO i MOP).

Unia Europejska ma do odegrania decydującą rolę w poszukiwaniu nowego globalnego ładu i musi w tym celu sprzyjać spójności strategii politycznych realizowanych przez instytucje międzynarodowe.

W związku z tym stwierdzeniem w czasie przeglądu swojej strategii handlowej Unia Europejska musi zastanowić się nad polityką handlową, jaką chciałaby prowadzić. Jeżeli chce dać wyraźny sygnał przeciw protekcjonizmowi, musi również dopilnować, żeby handel międzynarodowy był sprawiedliwy, a korzyści wzajemne.

Poprzez realizowane strategie polityczne, a szczególnie poprzez politykę handlową, Unia musi starać się o obronę swoich interesów handlowych przy jednoczesnym przestrzeganiu i egzekwowaniu przyświecających jej zasad i wartości.

Ta refleksja powinna pomóc różnym instytucjom europejskim w zapoczątkowaniu i prowadzeniu nowej polityki handlowej, polityki ambitnej, opartej na solidności i dialogu.

Nie należy w istocie zapominać, że przedsiębiorstwa przemysłowe i handlowe w Europie muszą ściśle przestrzegać norm społecznych i środowiskowych. Jeżeli Unia Europejska przestrzega rygorystycznych przepisów, powinna również być w stanie wymagać od swych partnerów handlowych wzajemności, zwłaszcza od krajów wschodzących, oraz wspierać wymogi dotyczące jakości i zrównoważonego rozwoju, w szczególności w przypadku produktów spożywczych wwożonych na jej terytorium, tak aby zachować uczciwy i sprawiedliwy charakter handlu.

Podobnie wymagające normy europejskiego rynku wewnętrznego w dziedzinie zdrowia, bezpieczeństwa, środowiska oraz ochrony pracowników i konsumentów składają się na specyficzny model europejski, który musi służyć za inspirację na szczeblu międzynarodowym i w organizacjach wielostronnych, a także znaleźć odzwierciedlenie w prowadzonych obecnie dwustronnych negocjacjach handlowych. W ten sposób Unia zyskałaby pewność w bardziej globalnym wymiarze, że strategie polityki zewnętrznej, które realizuje poprzez swoją politykę handlową i politykę na rzecz rozwoju, rzeczywiście przyczyniają się do rozwoju społecznego

w krajach trzecich, z którymi utrzymuje stosunki handlowe.

Znalezienie elementów odpowiedzi i przedstawienie kilku propozycji w zakresie tej problematyki pozwoli więc przyczynić się do przywrócenia pozytywnego postrzegania polityki handlowej Unii przez obywateli (obecnie negocjacje handlowe spotykają się z odrzuceniem lub obawami) oraz do udziału w debacie o uczciwości wymiany („level playing field”). Wiadomo, że społeczeństwo akceptuje otwarcie wymiany handlowej i pozytywnie do niego się odnosi, pod warunkiem że wymiana ta będzie mogła przyczynić się w poprawie stopy życiowej. Podobnie przychylnie postrzega się rozwój wymiany handlowej i liberalizm, jeżeli nie podważają praw społecznych i środowiskowych. Zatem Unia musi znaleźć równowagę między rygorystycznym a liberalnym podejściem w dziedzinie handlu, a także kompromis między ochroną interesów handlowych i wymogiem przestrzegania wartości uniwersalnych, takich jak stosowanie wiążących norm społecznych i środowiskowych.

Unia musi rozpocząć dialog ze swoimi partnerami i znaleźć wspólną przestrzeń podzielenia jej wartości, żeby pracować nad należytą realizacją tego kompromisu. Parlament Europejski ma tu do odegrania kluczową rolę poprzez wysiłek w dziedzinie przejrzystości i dialogu w związku z nowymi kompetencjami, jakie przyznał mu traktat lizboński. Podobnie Parlament musi udzielić na potrzeby negocjacji mandatu politycznego i moralnego. Ponadto musi wypowiedzieć się w kwestii, że Unia powinna koniecznie chronić swoje interesy handlowe, a jednocześnie opowiadać się za koniecznością stworzenia ram normatywnych. Parlament musi wspierać otwarte i „obywatelskie” dyskusje. Jako instytucja musi stwierdzić, że poszanowanie życia ludzkiego, przyzwoitej pracy tak samo obowiązuje wszędzie i wszędzie, że znaczenie praw środowiskowych i socjalnych (prawa związków zawodowych, zwalczanie pracy dzieci itp.) zawiera aspekt uniwersalny.

Do przedstawionej powyżej problematyki można podchodzić na różnych płaszczyznach: wielostronnej, dwustronnej i jednostronnej.

I. Prawa człowieka oraz normy społeczne i środowiskowe w wielostronnych stosunkach handlowych

Jak wskazano powyżej, zasadnicze znaczenie ma sprzyjanie spójności strategii politycznych realizowanych przez instytucje międzynarodowe oraz ustanowienie nowego zarządzania światowego koordynowanego przez Międzynarodową Organizację Handlu, Międzynarodową Organizację Pracy i (przyszłą?) Światową Organizację Środowiska. Wiadomo, ile trudności sprawia włączenie do przepisów regulujących handel międzynarodowy norm wykraczających poza dziedzinę handlu. Także pewne podstawowe zasady dotyczące przestrzegania norm socjalnych będzie można wziąć pod uwagę w sposób konkretniejszy poprzez nasilenie dialogu z MOP. Podobnie istnieje potrzeba wzmocnienia roli MOP i wyposażenia jej w organ dokonujący wykładni przepisów. Poza zaleceniem nadania wszystkim głównym przepisom MOP wiążącego charakteru organizacja ta powinna również być instancją właściwą dla spraw z zakresu podstawowych uprawnień przewidzianych prawem pracy w ramach rozstrzygania sporów międzynarodowych, w tym sporów handlowych (forma pytania prejudycjalnego WTO do MOP).

O ile kwestia uwzględniania w handlu norm społecznych wciąż pozostawia wiele do życzenia, to w dziedzinie ochrony środowiska wydaje się, że środki w dziedzinie handlu wymagane przez wielostronne umowy o środowisku dla osiągnięcia celów środowiskowych uznawanych za „uzasadnione” na podstawie wielostronnego konsensusu, które nie są zwykłym, „ukrytym” ograniczeniem handlu, są obecnie uważane za wynikające z wyjątków przewidzianych w art. XX umowy GATT.

Wreszcie wskazane by było utworzenie wyspecjalizowanej organizacji światowej w sprawach ochrony środowiska. Organizacja ta, pod nazwą Światowej Organizacji Środowiska (OME), mogłaby być właściwa dla określania i wdrażania norm środowiskowych, jeżeli jej mandat zostanie należycie określony i wyjaśniony w stosunku do innych organizacji międzynarodowych, jak ma to miejsce w przypadku WTO, oraz jeżeli ten mandat umożliwi jej działanie na podstawie wspólnie przyjętych zasad. Można by było wówczas odwoływać się do OME w celu rozstrzygnięcia spraw o dumping środowiskowy.

Wreszcie w dziedzinie praw człowieka należałoby ustanowić wzmocnioną współpracę na szczeblu wielostronnym między WTO i głównymi instytucjami ONZ. Można na przykład skorzystać z fachowej wiedzy Wysokiego Komisarza w panelach WTO i organu odwoławczego w przypadku stwierdzenia przypadków poważnych naruszeń praw człowieka.

II. Prawa człowieka oraz normy społeczne i środowiskowe w dwustronnych umowach handlowych

Kwestia obowiązkowego stosowania tych norm w ramach dwustronnych umów handlowych jest szczególnie delikatna i pokazuje zdolność Unii Europejskiej do egzekwowania stosowania i przestrzegania tych norm.

W zamkniętych ostatnio lub prowadzonych obecnie negocjacjach dwustronnych Unia obstaje przy włączaniu norm społecznych do umów o wolnej wymianie, jednak spotyka się czasami z wrogością niektórych krajów zarzucających, że normy te stanowią protekcyjnistyczne bariery. Unia natrafia także na trudności z krajami, które wprowadziły są sygnatariuszami konwencji MOP, ale nie przestrzegają praw związkowych.

Niemniej jednak zaobserwowano konkretne postępy w umowach o wolnej wymianie w postaci negocjacji nad rozdziałami o zrównoważonym rozwoju. W istocie podstawową zasadą niektórych umów o wolnym handlu jest zobowiązanie stron do przestrzegania praw człowieka oraz rozwój gospodarki opartej na zrównoważonym rozwoju, ochronie i wspieraniu praw pracowniczych i środowiskowych.

Z drugiej strony żeby te rozdziały o zrównoważonym rozwoju mogły być przestrzegane przez obie strony, należałoby zastanowić się nad ustanowieniem mechanizmów wzajemnej kontroli i zachęt. Można np. rozważyć liberalizację warunkową w określonych dziedzinach, taką jak skrócenie harmonogramu znoszenia ceł czy dodatkowy dostęp do rynku w przypadku poszanowania określonej normy społecznej lub środowiskowej. Potrzebny będzie również „zmienna” wymogów zależna od krajów i ich sytuacji gospodarczej, która umożliwi stopniowanie i uelastycznienie wymogu poszanowania norm społecznych i środowiskowych.

Przede wszystkim jednak należy wzmocnić grupy arbitrażu, fora wymiany i dialog, które

umożliwią większe zaangażowanie społeczeństwa obywatelskiego i które ostatecznie pełnią rolę rzeczywistej dźwigni w odniesieniu do polityki wewnętrznej krajów partnerskich. Tak zatem ustanowienie wspólnych „obserwatoriów” dwustronnych może stworzyć forum wymiany poglądów między rządami, Parlamentem Europejskim, partnerami społecznymi i społeczeństwem obywatelskim sensu largo. Podsumowując, trzeba zwrócić się do Komisji, żeby przeprowadziła badania wpływu na prawa człowieka, tak aby uzupełnić badania wpływu na zrównoważony rozwój jasnymi wskaźnikami gospodarczymi, opartymi na prawach człowieka i normach środowiskowych i społecznych.

III. Prawa człowieka oraz normy społeczne i środowiskowe w jednostronnych stosunkach handlowych: GSP i GSP +

Instrumenty te pozwalają uwydatnić zasady i prawa podstawowe Unii Europejskiej. Tymczasem GSP, który pozwala Unii na jednostronne przyznanie preferencji handlowych, jest bardzo „zbiurokratyzowany” i oparty na mało przejrzystych kryteriach udzielania i cofania preferencji. Przy przeglądzie rozporządzenia o GSP Unia powinna również mieć możliwość lepszego nakierowania na beneficjentów, uwzględniając np. ich poziom rozwoju, oraz zapewnić monitorowanie zobowiązań tych krajów w dziedzinie praw człowieka i norm środowiskowych i społecznych. Komisja mogłaby wreszcie zbadać możliwość ustanowienia ram współpracy między Unią i krajami korzystającymi z GSP, żeby ułatwić dochodzenia i monitorowanie sporów, a także wdrażanie większej liczby środków towarzyszących.

7.10.2010

OPINIA KOMISJI SPRAW ZAGRANICZNYCH

dla Komisji Handlu Międzynarodowego

w sprawie standardów w zakresie praw człowieka oraz standardów społecznych i środowiskowych w międzynarodowych umowach handlowych (2009/2219(INI))

Sprawozdawca komisji opiniodawczej: David Martin

WSKAZÓWKI

Komisja Spraw Zagranicznych zwraca się do Komisji Handlu Międzynarodowego, właściwej dla tej sprawy, o uwzględnienie w końcowym tekście projektu rezolucji następujących wskazówek:

1. przypomina, że prawa ekonomiczne i społeczne są integralną częścią praw człowieka od czasu przyjęcia Powszechnej Deklaracji Praw Człowieka (PDPCz) w 1948 r.; uważa, że Unia ma za zadanie pomagać w ich realizacji krajom najsłabiej rozwiniętym i krajom rozwijającym się, z którymi zawiera umowy międzynarodowe, w tym umowy handlowe;
2. wzywa Komisję, żeby zawierała umowy handlowe tylko pod warunkiem, że umowy te będą zawierały klauzule dotyczące demokracji i praw człowieka, a także w sprawie norm socjalnych, sanitarnych i ekologicznych; po raz kolejny zwraca się do Komisji i Rady o dochodzenie skuteczności ww. klauzul, które już ujęto w obowiązujących umowach międzynarodowych, a w konsekwencji o ustanowienie odpowiedniego mechanizmu w rozumieniu art. 8, 9 i 96 umowy z Kotonu;
3. wzywa do uwzględniania we wszelkich negocjacjach i umowach handlowych Unii Europejskiej z państwami trzecimi uprzedniej oceny wpływu planowanych umów, z uwzględnieniem kwestii praw człowieka w odniesieniu do wszystkich stron przedmiotowych umów, przy czym ocena ta musi obejmować spotkania z działaczami na rzecz praw człowieka z danych krajów;
4. jest przekonany, że zwłaszcza w dziedzinie praw człowieka polityka wewnętrzna i

zewnątrzna UE musi być spójna i bezwzględnie przestrzegać zapisanych w rozdziale 1 tytułu V traktatu UE zasad demokracji, państwa prawnego, powszechności, niezbywalności i niepodzielności praw człowieka i podstawowych wolności; w tym kontekście podkreśla, że międzynarodowa wiarygodność UE jako propagatora praw człowieka zależy od jej zdolności do zapewnienia przestrzegania przez unijne przedsiębiorstwa międzynarodowe praw człowieka i norm społecznych i środowiskowych w ramach swojej działalności zagranicznej, zwłaszcza w krajach rozwijających się; wzywa do szybkiego wdrożenia europejskiej konwencji praw człowieka a następnie europejskiej karty praw podstawowych; uważa, że UE musi stosować EKPC w ramach swoich działań w krajach trzecich, zgodnie z zaleceniami Europejskiego Trybunału Praw Człowieka;

5. wzywa Komisję jako przedstawiciela Unii i państw członkowskich, żeby w WTO i wobec jej członków podnosiła konieczność uwzględniania praw człowieka, norm socjalnych, sanitarnych i ekologicznych w ramach negocjacji handlowych, zwłaszcza w ramach negocjacji nad porozumieniem z Dauhy, oraz żeby konkretnie czuwała nad ich stosowaniem i upowszechnianiem w procesie wykonywania umów handlowych; wzywa Komisję, żeby zachęcała WTO i jej członków do zaakceptowania na początek tego, że delegacje z ramienia MOP, sekretariat MOP i sekretariaty wielostronnych i międzynarodowych porozumień dotyczących środowiska posiadają status obserwatora;
6. usilnie nalega, żeby Unia podnosiła prawo dostępu do zasobów naturalnych w negocjacjach umów międzynarodowych i dochodziła praw ludności autochtonicznej i tubylczej w odniesieniu do dostępu do głównych zasobów naturalnych; wzywa Komisję, żeby w negocjacje i międzynarodowe umowy handlowe włączała problematykę zakupu i własności gruntów w krajach trzecich, w szczególności w krajach najsłabiej rozwiniętych i rozwijających się;
7. wzywa Komisję, żeby zrealizowała rezolucję Parlamentu z 10 marca 2010 r. w sprawie systemu GSP+; w konsekwencji wzywa Komisję do opracowania bardziej spójnego i sprawiedliwego zestawu wskaźników w odniesieniu do wszystkich państw objętych wsparciem w ramach ww. systemu w celu monitorowania w sposób jasny, przejrzysty i kontrydiktoryjny osiągnięć i niepowodzeń w rozwoju socjalnych i politycznych praw człowieka, w tym praw socjalnych, ekonomicznych, kulturalnych i ekologicznych;
8. jest jednak zdania, że jednostronne obstawanie przy praktycznym obowiązywaniu uniwersalnych praw człowieka zaprzecza faktowi, że ich stosowanie wymaga także środków finansowych, których w obecnych okolicznościach nie zdołają ponieść samodzielnie państwa najsłabiej rozwinięte i rozwijające się;
9. kładzie nacisk na fakt, że porozumienie TRIPS ma promować prawo do zdrowia; jest przekonany, że UE powinna dopilnować, by każda umowa handlowa zawierająca klauzule „TRIP plus” powinna w pełni przestrzegać praw człowieka i aktywnie promować prawo do zdrowia, zwłaszcza w krajach rozwijających się;
10. uważa w tym kontekście, że w przyszłym prawodawstwie Parlament powinien położyć nacisk na wprowadzenie zasady, zgodnie z którą Komisja samodzielnie mogłaby zawiesić czasowo korzyści handlowe, w tym te wynikające z umów o wolnym handlu, jeżeli w sposób wystarczający udowodniono by naruszenie praw człowieka lub praw

pracowniczych, lub zgodnie z którą Wysoki Przedstawiciel/Wiceprzewodniczący Komisji lub Komisja może je zawiesić na wniosek określonej liczby państw członkowskich lub Parlamentu Europejskiego;

11. jest przekonany, że UE musi skutecznie monitorować i egzekwować klauzule dotyczące praw człowieka zawarte w jej umowach handlowych; podkreśla znaczenie możliwości czasowego lub stałego zawieszenia preferencji handlowych w razie naruszania praw człowieka, a w szczególności praw pracowniczych; zwraca się do Komisji o dostarczenie informacji dotyczących wykonalności utworzenia mającego prawnie wiążące uprawnienia organu arbitrażowego oraz międzynarodowego ścigania przedsiębiorstw międzynarodowych;
12. podkreśla, że należy znaleźć sposoby na bardziej skrupulatne monitorowanie zarzutów poważnego i systematycznego naruszania praw człowieka i praw pracowniczych; w tym kontekście proponuje rozważenie możliwości towarzyszenia przedstawicieli UE (obecnie z Komisji lub w przyszłości z ESDZ) w misjach dochodzeniowo-śledczych prowadzonych w ramach procedur specjalnych ONZ w przypadkach mających znaczenie dla umów handlowych UE;
13. niezależnie od godnego uznania zamieszczania w międzynarodowych umowach handlowych klauzul dotyczących praw socjalnych, praw człowieka i środowiska naturalnego zwraca uwagę na fakt, że są to wymogi minimalne i jedno z wielu narzędzi, a także podkreśla, że koniecznie należy uniknąć ich protekcyjnego nadużywania, przy czym w procesie stosowania tych klauzul należy opierać się na konsultacjach i demokratycznym włączaniu wszystkich stron w proces podejmowania decyzji;
14. usilnie nalega na Komisję, żeby rychło przedłożyła wniosek dotyczący rozporządzenia zakazującego przywozu do UE towarów wytwarzanych z wykorzystaniem współczesnych form niewolnictwa, pracy przymusowej, zwłaszcza pracy przymusowej grup szczególnie narażonych, przy braku poszanowania podstawowych standardów w zakresie praw człowieka i uważa, że rozporządzenie to powinno odnosić się do praw nakreślonych zarówno w międzynarodowej konwencji o prawach dziecka, jak i Deklaracji Międzynarodowej Organizacji Pracy dotyczącej podstawowych zasad i praw w pracy z 1998 r.; podkreśla, że w rozporządzeniu tym należałoby upoważnić UE do rozpatrywania konkretnych skarg, jeżeli uznaje się, że dowiedziono naruszenia ww. norm międzynarodowych; w okresie przed wejściem w życie takiego rozporządzenia wzywa Komisję do nasilenia kontroli importu i monitorowania standardów etycznych w łańcuchu zaopatrzenia w krajach, które eksportują do UE;
15. wzywa wszystkie państwa członkowskie, żeby wdrożyły rozporządzenie Rady (WE) nr 1236/2005¹ z dnia 27 czerwca 2005 r. w sprawie handlu niektórymi towarami, które mogłyby być użyte do wykonywania kary śmierci, tortur lub innego okrutnego, niehumanitarnego lub poniżającego traktowania albo karania oraz żeby nadały jego przepisom wiążący charakter we wszystkich międzynarodowych umowach handlowych;
16. jest zdania, że prawa socjalne mają charakter praw powszechnych, których nie wystarczy proklamować, lecz trzeba również domagać się ich konkretnego stosowania; w związku z tym wzywa Komisję i państwa członkowskie, żeby przy stosowaniu tych praw solidarnie

¹ Dz.U. L 200 z 30.7.2005, s. 1. 1.

wspierały właśnie najbiedniejsze kraje świata;

17. wzywa Komisję do dokonania przeglądu rozporządzeń wywozowych UE w świetle możliwości transferu technologii opracowanych zgodnie z normami europejskimi, w tym telefonów komórkowych i sieci komunikacyjnych oraz oprogramowań skanujących, cenzurujących Internet, mających podwójne zastosowanie, gromadzących i wyszukujących dane (data mining), w tym dane o charakterze osobistym, do państw o ustroju opartym na represji; zwraca się do Komisji o przedłożenie wniosku dotyczącego rozporządzenia w sprawie nowego systemu licencjonowania, jeżeli wskutek przeglądu ujawniona została potrzeba podjęcia działań legislacyjnych;
18. wzywa do regularnych ocen zobowiązań dotyczących praw człowieka, zawartych w międzynarodowych umowach handlowych;
19. wzywa Komisję do przeglądu unijnych rozporządzeń wywozowych w dziedzinie sprzedaży, dostaw, transferu lub eksportu broni i wszelkiego rodzaju materiałów podobnych, m.in. amunicji, sprzętu i części zamiennych, do krajów lub reżimów, które mogą wykorzystać je do wewnętrznej represji wobec społeczeństwa obywatelskiego i naruszania praw człowieka;
20. domaga się, żeby przy jednoczesnym zaangażowaniu na rzecz praw człowieka, pomocy rozwojowej i zawieraniu umów handlowych trwale wzmacniano regionalny proces rozwoju w rozumieniu milenijnych celów ONZ;
21. zachęca przedstawicieli UE (obecnie z Komisji lub w przyszłości z ESDZ), żeby dzieli się swoją wiedzą na temat sytuacji praw człowieka ze środowiskiem przedsiębiorców;

WYNIK GŁOSOWANIA KOŃCOWEGO W KOMISJI

Data przyjęcia	5.10.2010
Wynik głosowania końcowego	+: 50 -: 1 0: 0
Posłowie obecni podczas głosowania końcowego	Gabriele Albertini, Bastiaan Belder, Frieda Brepoels, Elmar Brok, Michael Gahler, Marietta Giannakou, Ana Gomes, Andrzej Grzyb, Heidi Hautala, Richard Howitt, Anneli Jäätteenmäki, Ioannis Kasoulides, Tunne Kelam, Nicole Kiil-Nielsen, Andrey Kovatchev, Wolfgang Kreissl-Dörfler, Vytautas Landsbergis, Krzysztof Lisek, Sabine Lösing, Barry Madlener, Mario Mauro, Kyriakos Mavronikolas, Willy Meyer, Francisco José Millán Mon, Alexander Mirsky, María Muñoz De Urquiza, Norica Nicolai, Raimon Obiols, Kristiina Ojuland, Pier Antonio Panzeri, Ioan Mircea Pașcu, Alojz Peterle, Libor Rouček, José Ignacio Salafranca Sánchez-Neyra, Nikolaos Salavrakos, Jacek Saryusz-Wolski, Adrian Severin, Marek Siwiec, Ernst Strasser, Zoran Thaler, Inese Vaidere, Graham Watson, Boris Zala
Zastępca(y) obecny(i) podczas głosowania końcowego	Reinhard Bütikofer, Carlo Casini, Nikolaos Chountis, Monica Luisa Macovei, Marietje Schaake, György Schöpflin, Dominique Vlasto
Zastępca(y) (art. 187 ust. 2) obecny(i) podczas głosowania końcowego	Marie-Christine Vergiat

25.10.2010

OPINIA KOMISJI ROZWOJU

dla Komisji Handlu Międzynarodowego

w sprawie standardów w zakresie praw człowieka oraz standardów społecznych i środowiskowych w międzynarodowych umowach handlowych (2009/2219 (INI))

Sprawozdawca komisji opiniodawczej: Filip Kaczmarek

WSKAZÓWKI

Komisja Rozwoju zwraca się do Komisji Handlu Międzynarodowego, właściwej dla tej sprawy, o uwzględnienie w końcowym tekście projektu rezolucji następujących wskazówek:

1. zwraca uwagę, że art. 208 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej stanowi, iż „przy realizacji polityk, które mogłyby mieć wpływ na kraje rozwijające się, Unia bierze pod uwagę cele współpracy na rzecz rozwoju”; wskazuje, że w związku z tym przed podpisaniem jakiegokolwiek umowy handlowej UE jest zobowiązana do poważnego rozpatrzenia wpływu danej umowy na rozwój, a przede wszystkim na eliminację ubóstwa;
2. przypomina, że Deklaracja Narodów Zjednoczonych o prawie do rozwoju z roku 1986 potwierdza, iż „prawo do rozwoju jest niezbywalnym prawem człowieka, na mocy którego każdy człowiek i wszystkie narody mają prawo do przyczyniania się do i korzystania z rozwoju gospodarczego, społecznego i kulturowego oraz do uczestniczenia w nim”; uważa w związku z tym, że UE ma obowiązek przestrzegania tego prawa, a nawet włączania go do międzynarodowych umów i traktowania jako wytycznej europejskich strategii politycznych;
3. ubolewa nad faktem, że na świecie wciąż brakuje całościowego podejścia do sposobu wywiązywania się przez przedsiębiorstwa z obowiązków w zakresie praw człowieka, co pozwala niektórym państwom i firmom na ich omijanie; wzywa Komisję do podejmowania na szczeblu OECD inicjatyw na rzecz racjonalizacji i porównania prywatnych inicjatyw w dziedzinie społecznej odpowiedzialności przedsiębiorstw, zwłaszcza przez wprowadzenie jednego dokumentu referencyjnego dotyczącego odpowiednich zasad i praktyk, jakimi kierować się powinno społecznie odpowiedzialne

przedsiębiorstwo;

4. z zadowoleniem przyjmuje umowy w sprawie wolnego handlu oraz wysiłki podejmowane w celu wspierania handlu z krajami rozwijającymi się i między tymi krajami, co uważa za odpowiednią drogę ku solidnemu i zrównoważonemu rozwojowi; szczególnie wspiera regionalne obszary wolnego handlu jako sposób promowania, przez obniżanie ceł, wymian handlowych między krajami rozwijającymi się, przy jednoczesnym przestrzeganiu zasad WTO;
5. odnotowuje, że w wielu krajach rozwijających się rybołówstwo, zwłaszcza tradycyjne łodziowe rybołówstwo przybrzeżne, i powiązane gałęzie przemysłu odgrywają decydującą rolę w zapewnianiu bezpieczeństwa żywnościowego, tworzeniu miejsc pracy, zapewnianiu państwu dochodów i eksportu oraz utrzymywaniu lokalnych wspólnot; za kluczowe uważa uwzględnienie interesów ludności miejscowej i jej suwerennych praw do zasobów naturalnych; jest zaniepokojony faktem, że nielegalne połowy mogą przyczynić się do migracji i poważnie zaszkodzić zrównoważonemu rozwojowi; wzywa do tego, by zawierane przez UE z krajami rozwijającymi się umowy w dziedzinie rybołówstwa pomagały w promowaniu krajowego sektora rybołówstwa, a zwłaszcza rybaków i zakładów w sektorze MŚP, w monitorowaniu zasobów rybnych, zwalczaniu przełowienia i nielegalnych połowów, ochronie bioróżnorodności oraz wspieraniu i propagowaniu podnoszenia standardów higieny i zdrowotnych;
6. wzywa UE do aktywnego promowania społecznej odpowiedzialności przedsiębiorstw przez umowy handlowe celem zapewnienia bardziej etycznego globalnego otoczenia handlowego w sensie socjalnym i środowiskowym;
7. wzywa Komisję do nalegania na przestrzeganie podstawowych standardów pracy MOP jako warunku wstępnego zawierania umów handlowych oraz do zachęcania do powszechnej akceptacji systemów chroniących prawa pracowników i środowisko, jak Inicjatywa Przejrzystości w Branżach Wydobyczych lub proces Kimberley dotyczący handlu diamentami; w tym kontekście z zadowoleniem przyjmuje uchwalenie w USA nowej ustawy o „krwawych minerałach” oraz zwraca się do Komisji i Rady o rozważenie inicjatywy legislacyjnej idącej w podobnym kierunku;
8. wzywa do tego, aby umowy handlowe zawierane przez UE skutecznie zapewniały najwyższe poziomy przejrzystości, surowe normy w zakresie zamówień publicznych oraz przedstawianie sprawozdań przez przedsiębiorstwa w krajach rozwiniętych, jak i rozwijających się, z podziałem na kraje, z myślą o zwalczaniu nielegalnego wywozu kapitału;
9. odnotowuje, że choć skutki zmian klimatu są odczuwalne przede wszystkim w krajach rozwijających się, państwa uprzemysłowione powinny ponosić największą odpowiedzialność za to zjawisko; uważa w związku z tym, że stosunki handlowe UE muszą nie tylko unikać powodowania szkód środowiskowych, ale także aktywnie przyczyniać się do zapewnienia zrównoważonego rozwoju na całym świecie;
10. podkreśla ogromne różnice między rozwiniętymi gospodarkami a najbiedniejszymi państwami w odniesieniu do zdolności i potencjału; dlatego wzywa Komisję do lepszego odzwierciedlania potrzeb krajów AKP w podejściu do negocjowania umów o partnerstwie

gospodarczym, jednocześnie zapewniając niekaranie krajów, które opowiedziały się za niepodpisywaniem umów o partnerstwie gospodarczym;

11. wzywa Komisję do lepszego wykorzystywania mechanizmów uwarunkowania (istniejących w takich instrumentach, jak GSP i umowa z Kotonu) do egzekwowania praw człowieka; usilnie wzywa Komisję do zwiększenia wsparcia dla krajów trzecich w odniesieniu do tworzenia instytucji sądowych zdolnych do pociągania przedsiębiorstw do odpowiedzialności za naruszenia praw człowieka;
12. zwraca się do Komisji o zadbanie o to, aby parlamenty krajów partnerskich brały udział w negocjacjach handlowych, z myślą o wzmocnieniu zarządzania i demokratycznej kontroli w krajach rozwijających się.

WYNIK GŁOSOWANIA KOŃCOWEGO W KOMISJI

Data przyjęcia	25.10.2010
Wynik głosowania końcowego	+: 14 -: 3 0: 0
Posłowie obecni podczas głosowania końcowego	Michael Cashman, Nirj Deva, Leonidas Donskis, Catherine Grèze, Eva Joly, Filip Kaczmarek, Franziska Keller, Gay Mitchell, Bill Newton Dunn, Birgit Schieber-Jastram
Zastępca(y) obecny(i) podczas głosowania końcowego	Eduard Kukan, Judith Sargentini, Horst Schnellhardt, Patrizia Toia
Zastępca(y) (art. 187 ust. 2) obecny(i) podczas głosowania końcowego	Eider Gardiazábal Rubial, Jolanta Emilia Hibner, Paul Rübig

3.5.2010

OPINIA KOMISJI ZATRUDNIENIA I SPRAW SOCJALNYCH

dla Komisji Handlu Międzynarodowego

w sprawie praw człowieka oraz norm społecznych i środowiskowych w międzynarodowych umowach handlowych
(2009/2219 (INI))

Sprawozdawca: Richard Howitt

WSKAZÓWKI

Komisja Zatrudnienia i Spraw Socjalnych zwraca się do Komisji Handlu Międzynarodowego, właściwej dla tej sprawy, o uwzględnienie w końcowym tekście projektu rezolucji następujących wskazówek:

1. wzywa Unię Europejską do przestrzegania zasad sterowanego i uczciwego handlu, które charakteryzowały rozwój jej państw członkowskich i pomyślnie rozwijających się krajów, w tym „azjatyckich tygrysów”, przy odrzuceniu protekcjonizmu i wszelkich prób podważania uzasadnionej przewagi konkurencyjnej krajów rozwijających się, które nie naruszają praw człowieka, praw pracowniczych i praw związków zawodowych, ale z zastosowaniem odmiennych od obecnych interpretacji art. XXIV WTO w celu umożliwienia w uzasadnionych przypadkach wyłączenia z umów handlowych wrażliwej produkcji i innych sektorów;
2. potwierdza, że wszystkie umowy handlowe muszą wymagać ratyfikowania, wdrożenia i skutecznego wykonywania przez wszystkie strony najważniejszych konwencji deklaracji Międzynarodowej Organizacji Pracy dotyczącej podstawowych zasad i praw w pracy, a także tego samego wiążącego statusu dla rozdziału dotyczącego zrównoważonego rozwoju, jaki nadano przepisom dotyczącym dostępu do rynku, oraz objęcia wymienionego rozdziału tym samym mechanizmem rozstrzygania sporów;
3. podkreśla, że skutecznie współpracując z MOP i innymi organami traktatowymi, Komisja powinna w dalszym ciągu wypełniać obowiązek oceny wpływu negocjacji handlowych na prawa społeczne oraz prawa dotyczące środowiska i prawa człowieka, zwracając szczególną uwagę na promowanie godnej pracy dla wszystkich, w sposób przejrzysty zasięgając przy tym rady związków zawodowych jako uznanych partnerów społecznych,

a także środowiskowych i społecznych organizacji pozarządowych pochodzących z UE i krajów trzecich, na wszystkich etapach całego procesu negocjowania i wdrażania umów handlowych, gwarantując im przy tym zdecydowane prawo do zgłaszania zastrzeżeń czy sprzeciwów do rozpatrzenia przez samą Komisję i podjęcia przez nią działań;

4. wzywa do przewyciężenia istniejących braków w zakresie spójności, przejrzystości i uczciwości postępowania w kontekście przyszłych umów handlowych i przeglądu rozporządzenia GSP + dzięki stosowaniu przejrzystych kryteriów i wskaźników z zakresu poszanowania w krajach partnerskich prawa pracy i prawa z zakresu ochrony środowiska oraz praw człowieka, w tym w razie potrzeby specjalnych zaleceń dotyczących usprawnień;
5. z zadowoleniem przyjmuje stosowanie ocen oddziaływania na trwały rozwój, ale ubolewa nad brakiem pełnego działania opartego na wynikach tych ocen, jak w przypadku krajów Afryki Zachodniej, krajów śródziemnomorskich i Kolumbii oraz szerszych regionów Ameryki; wzywa do większego skupienia się na wykorzystywaniu efektu dźwigni UE sprzyjającego dalszym konkretnym postępom w zakresie poszanowania praw człowieka, norm pracy, trwałego rozwoju i dobrych rządów, czynionym przed finalizowaniem umów handlowych, jak również w trakcie ich późniejszej realizacji;
6. przyznaje, że obecne i przyszłe umowy handlowe negocjuje się w sytuacji kryzysu gospodarczego, który – jak się uważa – w ciągu dwóch lat spowoduje wzrost liczby osób bezrobotnych w krajach OECD o osiem milionów; uważa, że delokalizacja (offshoring) jest odpowiedzialna za wysoki odsetek przypadków utraty miejsc pracy, np. w Irlandii i Portugalii (jedno na cztery), Danii (jedno na sześć) oraz Estonii i Słowenii (jedno na siedem); stwierdza, że polityka handlowa UE powinna dążyć do zapobiegania nieproporcjonalnemu lub zbyt szybkiemu spadkowi udziału rynkowego UE oraz poziomu zatrudnienia w dowolnym sektorze i w razie potrzeby zapewnić eksporterom z UE większy dostęp do rynku; wzywa do zawierania umów handlowych przy uwzględnieniu możliwości europejskiego funduszu dostosowania do globalizacji w zakresie zapewnienia odpowiedniego poziomu pomocy na rzecz restrukturyzacji ważnych dziedzin;
7. wzywa do tego, aby podczas prowadzonych negocjacji handlowych UE promowała obowiązki, jak również prawa inwestorów i przedsiębiorców zgodnie z „procesem z Heiligendamm”, zainicjowanym przez byłą prezydentkę niemiecką przy udziale MOP, OECD i ONZ; podkreśla, że – zachowując zgodność z nowymi zasadami odpowiedzialnego inwestowania opartymi na odpowiednich przepisach traktatu lizbońskiego – rozdział dotyczący zrównoważonego rozwoju musi zawierać wszystkie zasady dotyczące inwestowania, ustalone w umowach o wolnym handlu; uważa, że wszystkie umowy handlowe muszą wymagać zgodności z wytycznymi OECD w sprawie przedsiębiorstw wielonarodowych, przygotowaną przez MOP Trójstronną deklaracją zasad dotyczących przedsiębiorstw wielonarodowych i polityki społecznej, zasadami Global Compact pod egidą ONZ oraz zaleceniami specjalnego przedstawiciela ONZ ds. biznesu i praw człowieka;
8. wzywa, aby skargi dotyczące problemów społecznych były przedmiotem prawdziwie niezależnych decyzji ekspertów podejmowanych z udziałem reprezentatywnych organizacji pracowniczych i społecznych; przynajmniej jeden z zaangażowanych

ekspertów powinien pochodzić z MOP; zalecenia ekspertów muszą być częścią określonego procesu, który umożliwi szybkie rozstrzygnięcie podniesionych kwestii w taki sposób, aby analizy eksperckie nie ograniczały się do przygotowywania sprawozdań i zaleceń, lecz prowadziły do przepisów o stałym monitorowaniu i przeglądach, w szczególności w celu utrzymania nacisku na wszelkie rządy, które pozwalają na naruszanie praw pracowniczych na swoim terytorium;

9. podkreśla, że wszelkie przypadki umieszczania w umowach handlowych „sposobu IV” dotyczącego tymczasowego przepływu pracowników powinny być uzależnione od zgodności z podstawowymi normami pracy, w tym zasadami regulującymi staż pracy, płace minimalne i zbiorowe układy zbiorowe dotyczące płac, krajowe normy pracy i układy zbiorowe w krajach partnerskich;
10. wzywa UE do wsparcia takiego rozszerzenia mechanizmu przeglądu polityki handlowej WTO, aby obejmował on związane z handlem aspekty trwałego rozwoju, w tym zgodność z podstawowymi normami pracy, oraz zmianę definicji subsydium w Porozumieniu WTO w sprawie subsydiów i środków wyrównawczych, z myślą o zapewnieniu przestrzegania podstawowych norm pracy i poszanowania praw człowieka w strefach przetwórstwa wywozowego; wzywa również delegaturę Unii w Genewie do odnowienia i dalszego prowadzenia nieformalnej grupy „przyjaciół pracy”, którą powołała w celu promowania norm pracy w WTO;
11. wzywa do umieszczania we wszystkich przyszłych umowach handlowych zakazu wykorzystywania pracy dzieci, zwłaszcza przy wydobywaniu i obróbce minerałów, oraz do włączenia do tych umów jednolitego europejskiego systemu certyfikacji, który zagwarantuje, że wwożone minerały i ich produkty uzyskano bez wykorzystywania pracy dzieci w rozumieniu konwencji MOP 182, co da się wykazać w całym łańcuchu wartości.

WYNIK GŁOSOWANIA KOŃCOWEGO W KOMISJI

Data przyjęcia	28.4.2010
Wynik głosowania końcowego	+ : 24 - : 21 0 : 3
Posłowie obecni podczas głosowania końcowego	Regina Bastos, Edit Bauer, Jean-Luc Bennahmias, Pervenche Berès, Mara Bizzotto, Martin Callanan, David Casa, Alejandro Cercas, Ole Christensen, Philip Claeys, Derek Roland Clark, Sergio Gaetano Cofferati, Marije Cornelissen, Tadeusz Cymański, Frédéric Daerden, Proinsias De Rossa, Sari Essayah, João Ferreira, Pascale Gruny, Thomas Händel, Marian Harkin, Roger Helmer, Stephen Hughes, Liisa Jaakonsaari, Danuta Jazłowiecka, Ádám Kósa, Jean Lambert, Veronica Lope Fontagné, Olle Ludvigsson, Elizabeth Lynne, Thomas Mann, Elisabeth Morin-Chartier, Csaba Óry, Siiri Oviir, Rovana Plumb, Konstantinos Poupakis, Sylvana Rapti, Licia Ronzulli, Elisabeth Schroedter, Jutta Steinruck, Traian Ungureanu
Zastępca(y) obecny(i) podczas głosowania końcowego	Raffaele Baldassarre, Filiz Hakaeva Hysmenova, Véronique Mathieu, Gesine Meissner, Ria Oomen-Ruijten, Evelyn Regner, Csaba Sógor, Emilie Turunen, Gabriele Zimmer

28.4.2010

OPINIA KOMISJI OCHRONY ŚRODOWISKA NATURALNEGO, ZDROWIA PUBLICZNEGO I BEZPIECZEŃSTWA ŻYWNOCI

dla Komisji Handlu Międzynarodowego

w sprawie praw człowieka oraz norm społecznych i środowiskowych w międzynarodowych umowach handlowych
(2009/2219(INI))

Sprawozdawca: Thomas Ulmer

WSKAZÓWKI

Komisja Ochrony Środowiska Naturalnego, Zdrowia Publicznego i Bezpieczeństwa Żywności zwraca się do Komisji Handlu Międzynarodowego, właściwej dla tej sprawy, o uwzględnienie w końcowym tekście projektu rezolucji następujących wskazówek:

1. jest zdania, że przy zawieraniu międzynarodowych umów handlowych należy podejmować działania na rzecz przestrzegania istotnych norm środowiskowych i zdrowotnych, a także uwzględniać aspekty dotyczące zdrowia zwierząt;
2. uznaje, że międzynarodowe umowy handlowe mogą przyczynić się do poprawy norm w zakresie praw człowieka oraz norm środowiskowych poprzez ustanowienie wiążących zobowiązań, pod warunkiem, że zobowiązania te będą odpowiednio wdrażane, monitorowane i wykonywane;
3. wzywa Komisję, aby dążyła do umownego ustalania norm dotyczących środowiska, praw człowieka i ochrony zdrowia w dwustronnych umowach handlowych, również w tych, w sprawie których Komisja prowadzi negocjacje z Koreą Południową, Peru, Kolumbią, Indiami, krajami AKP, Radą Współpracy Państw Zatoki Perskiej oraz szeregiem innych krajów objętych europejską polityką sąsiedztwa (EPS) ze szczególnym uwzględnieniem praw pracowników oraz ochrony kobiet i dzieci, a także norm dotyczących zmian klimatu, bezpieczeństwa produktów i informacji przekazywanych konsumentom;
4. zwraca uwagę, że środki i strategie dotyczące zmian klimatu coraz częściej krzyżują się z

handlem międzynarodowym oraz wzywa Światową Organizację Handlu do dalszego uwzględniania kwestii zmian klimatu w swoim programie prac i do określenia konkretnych zasad i norm w tej dziedzinie;

5. jest zdania, że Światowa Organizacja Handlu powinna nadzorować przestrzeganie odnośnych zobowiązań, oraz nalega, aby Komisja jako organ reprezentujący Unię Europejską w Światowej Organizacji Handlu zdecydowanie zaangażowała się w te działania nadzorcze;
6. wzywa do harmonizacji norm środowiskowych i wymogów zdrowotnych jako ostatecznego celu, jaki należy osiągnąć na szczeblu ogólnoświatowym, oraz nalega na opracowanie i poprawienie takich norm na szczeblu regionalnym w ramach wdrażania międzynarodowych umów handlowych;
7. uważa, że przestrzeganie norm środowiskowych, społecznych i zdrowotnych powinno stanowić warunek wstępny dla międzynarodowych negocjacji handlowych;
8. domaga się powołania organu rozstrzygania sporów posiadającego wiążące uprawnienia;
9. opowiada się za przyznawaniem preferencji krajom o wschodzących gospodarkach, pod warunkiem, że są one zdecydowane stosować się do europejskich norm społecznych, środowiskowych i zdrowotnych; do „krajów o wschodzących gospodarkach” zalicza te kraje, które nie wykazują już wszystkich typowych cech krajów rozwijających się i w przypadku których można wyjść z założenia, że dynamika gospodarcza wkrótce umożliwi tym krajom pozbycie się typowych cech strukturalnych charakterystycznych dla krajów rozwijających się;
10. domaga się, aby Komisja wezwała Światową Organizację Handlu (WTO) do uwzględniania w swoich decyzjach dotyczących przypadków spornych nie tylko aspektów polityki handlowej; uważa, że dopuszczalność działań transgranicznych na rzecz ochrony środowiska i zdrowia nie powinna zależeć od tego, czy zdaniem WTO interwencje te prowadzą do zaburzeń wolnego handlu, czy też nie;
11. stwierdza, że podczas zawierania przyszłych umów handlowych należałoby uwzględnić obecny kryzys finansowy; jest zdania, że nie może to jednak prowadzić do zaniedbywania norm społecznych i środowiskowych, szczególnie w zakresie emisji gazów cieplarnianych i gospodarowania odpadami niebezpiecznymi, z myślą o osiągnięciu innych celów;
12. uważa, że wysokie standardy w zakresie ochrony środowiska i praw pracowniczych w UE mogą stworzyć niekorzystne warunki konkurencji przedsiębiorstwom europejskim konkurującym z produktami i usługami z krajów trzecich, gdzie obowiązują niższe standardy w tej dziedzinie; stwierdza, że poprawa i wdrożenie tych norm w krajach trzecich poprzez wprowadzenie warunków określonych w międzynarodowych umowach handlowych mogłoby stworzyć przedsiębiorstwom europejskim korzystniejsze warunki konkurencji przy jednoczesnym polepszeniu ochrony środowiska oraz praw człowieka, praw społecznych i pracowniczych obowiązujących w tych krajach trzecich;
13. uważa, że Światowa Organizacja Handlu i jej członkowie powinni zgodzić się na ustanowienie otwartego rynku światowego dla towarów, usług i technologii

środowiskowych jako sposobu na wzmocnienie handlu międzynarodowego i zapewnienie swobodnego przepływu ekologicznych technologii i inwestycji w gospodarce światowej;

14. wzywa Komisję, aby domagała się przyjęcia porozumienia w sprawie towarów i usług przyjaznych dla środowiska jako elementu rundy dauhańskiej negocjacji handlowych w ramach Światowej Organizacji Handlu w celu liberalizacji handlu głównymi technologiami przyjaznymi dla środowiska;
15. wzywa Komisję do regularnego oceniania umów handlowych i regularnego przekazywania Parlamentowi aktualnych informacji na temat przeprowadzanych ocen, dbając przy tym również o współpracę zarówno z krajowymi, jak i międzynarodowymi organami regulacyjnymi oraz ze związkami zawodowymi i organizacjami pozarządowymi, tak aby zagwarantować przestrzeganie norm środowiskowych, zdrowotnych i społecznych;
16. podkreśla, że dziedzina handlu i ochrona praw człowieka oraz norm społecznych i środowiskowych mają istotne znaczenie dla zapewnienia pokoju i dobrobytu na świecie, nie mogą jednak stanowić rozwiązania wszystkich problemów między państwami świata; uważa jednak, że impas polityczny można przełamać poprzez wzmocnienie relacji handlowych, ustanawiając tym samym definicję wspólnych interesów, zwłaszcza w dziedzinie ochrony środowiska, jako sposób rozwiązywania konfliktów;
17. wzywa Komisję, aby na podstawie porozumienia ramowego w sprawie stosunków między Parlamentem Europejskim a Komisją zawsze kompleksowo informowała Parlament o wszelkich istotnych zagadnieniach podczas negocjacji dotyczących międzynarodowych umów handlowych;
18. wzywa Komisję do zagwarantowania skutecznego przepływu informacji w świetle poszerzonych uprawnień Parlamentu wynikających z traktatu lizbońskiego oraz do przyznania Parlamentowi statusu stałego obserwatora poprzez oddelegowanych przedstawicieli, gwarantując tym samym stały dostęp do wszelkich istotnych posiedzeń i dokumentów.

WYNIK GŁOSOWANIA KOŃCOWEGO W KOMISJI

Data przyjęcia	27.4.2010
Wynik głosowania końcowego	+ : 52 - : 0 0 : 0
Posłowie obecni podczas głosowania końcowego	János Áder, Elena Oana Antonescu, Kriton Arsenis, Pilar Ayuso, Paolo Bartolozzi, Sandrine Bélier, Sergio Berlato, Martin Callanan, Nessa Childers, Chris Davies, Esther de Lange, Anne Delvaux, Edite Estrela, Elisabetta Gardini, Françoise Grossetête, Satu Hassi, Dan Jørgensen, Karin Kadenbach, Christa Kläß, Holger Krahmer, Jo Leinen, Corinne Lepage, Peter Liese, Linda McAvan, Radvilė Morkūnaitė-Mikulėnienė, Miroslav Ouzký, Vladko Todorov Panayotov, Gilles Pargneaux, Antonyia Parvanova, Andres Perello Rodriguez, Mario Pirillo, Frédérique Ries, Anna Rosbach, Oreste Rossi, Dagmar Roth-Behrendt, Daciana Octavia Sârbu, Carl Schlyter, Richard Seeber, Theodoros Skylakakis, Catherine Soullie, Anja Weisgerber, Glenis Willmott, Sabine Wils, Marina Yannakoudakis
Zastępca(y) obecny(i) podczas głosowania końcowego	Matthias Groote, Marisa Matias, Michèle Rivasi, Michail Tremopoulos, Thomas Ulmer, Anna Záborská
Zastępca(y) (art. 187 ust. 2) obecny(i) podczas głosowania końcowego	Barbara Matera, Søren Bo Søndergaard

WYNIK GŁOSOWANIA KOŃCOWEGO W KOMISJI

Data przyjęcia	26.10.2010
Wynik głosowania końcowego	+ : 22 - : 2 0 : 4
Posłowie obecni podczas głosowania końcowego	William (The Earl of) Dartmouth, Kader Arif, David Campbell Bannerman, Daniel Caspary, Marielle De Sarnez, Harlem Désir, Christofer Fjellner, Joe Higgins, Yannick Jadot, Bernd Lange, Vital Moreira, Tokia Saïfi, Helmut Scholz, Gianluca Susta, Keith Taylor, Jan Zahradil, Pablo Zalba Bidegain
Zastępca(y) obecny(i) podczas głosowania końcowego	Catherine Bearder, George Sabin Cutaş, Béla Glattfelder, Małgorzata Handzlik, Salvatore Iacolino, Elisabeth Köstinger, Jarosław Leszek Wałęsa
Zastępca(y) (art. 187 ust. 2) obecny(i) podczas głosowania końcowego	Jean-Pierre Audy, Ricardo Cortés Lastra, Jelko Kacin, Vytautas Landsbergis, Evžen Tošenovský